

# POPÜLER TÜKETİM KÜLTÜRÜNÜN KONAKLAMA YAPILARINA YANSIMASI

## Reflection Of Popular Consumption Culture On Accommodation Buildings

Dr. Öğr. Üyesi. Emine YILDIZ KUYRUKÇU

Konya Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Konya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5794-3507>

Öğr. Gör. Tuğba ÖZDEMİR ERDOĞAN

Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Yozgat/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3667-0754>

### ÖZET

Son dönem popüler kültür kavramı mimarlık akımını da etkilemiştir. Postmodernizm düşüncesi popüler kültürün temellendiği noktalardan biridir. Özellikle mimariyle kurduğu ilişkide önemli yer tutmaktadır. Ancak popüler kültür ve beraberinde gelişen tüketim kültürü, postmodernizmin kendi değerlerini de değişikliğe uğratmıştır. Yerellik, tarihselcilik gibi kavramlar tüketim kültürü tarafından kullanılmış, kitsch olgusuyla iç içe geçmiştir. Bu durum turizmin mimari şekillenmesinde de direkt etkili olmuştur. Bu çalışma, ülkemizdeki konaklama yapılarının bu yersizlikten radikal bir biçimde etkilendiği ve konaklama mimarisinde kaos yaşandığı gerçeği göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Bu simülasyon yapıların yanında günümüzü yansıtan modern malzeme ve teknoloji kullanımı ile yapılmış modern konaklama yapılarını görmek mümkündür. Bu çalışmanın amacı, anket yöntemiyle son dönem konaklama yapılarında tarihsel ve yerel mimariden alıntılarla oluşturulan postmodern yaklaşım ile günümüzü yansıtan modern yaklaşımda tasarlanmış konaklama yapılarının, çalışma kapsamında belirlenen parametreler aracılığıyla mimarlar açısından kimlik ve anlam bağlamında değerlendirilmesi ve kimliksizliğe neden olan parametrelerin belirlenmesidir. Bu kapsamda 10 modern ve 10 postmodern yaklaşımla tasarlanmış 20 adet konaklama yapısının cephesi; belirlenen 9 parametre beş basamaklı anlamsal farklılaşma ölçeği ile 30 uzman mimar tarafından değerlendirilmiştir. Anket verilerinin analizi (SPSS) 23 For Windows istatistik yazılım paket programı ile yapılmıştır. Konaklama yapılarındaki kimlik probleminin çözülmesine yönelik yapılan araştırmada, mimari bakış açısının bilinmesi ileride yapılacak tasarımlara kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Modernizm, Postmodernizm, Tüketim Kültürü, Konaklama Yapıları, Kimlik Sorunu

### ABSTRACT

Recently, the concept of popular culture has also influenced the architectural movement. Postmodernism is one of the points on which popular culture is based. In particular, it has an important place in its relationship with architecture. However, the popular culture and the consumption culture that developed together have changed the values of postmodernism. Concepts such as locality and historicism have been used by consumption culture, and are intertwined with the kitsch phenomenon. This situation had a direct impact on the architectural formation of tourism. This study was carried out considering the fact that the accommodation buildings in our country are radically affected by this inadequacy and there is chaos in the accommodation architecture. In addition to these simulation buildings, it is possible to see modern accommodation buildings made with the use of modern materials and technology that reflect our day. The aim of this study is to by survey method, is the evaluation of accommodation buildings designed in a modern approach that reflects our day with a postmodern approach created with historical and local architecture in recent accommodation buildings in terms of identity and meaning in terms of architects and determining the parameters that cause identitylessness. In this context, the facades of 20 accommodation buildings designed with 10 modern and 10 postmodern approaches; 9 parameters determined were evaluated by 30 expert architects with a five-step semantic differentiation scale. Analysis of survey data (SPSS) 23 For Windows was made with a statistical software package program. In the research conducted to solve the identity problem in accommodation buildings, it is thought that knowing the architectural point of view can be a source for future designs.

**Key Words:** Modernizm, Postmodernizm, Accommodation Buildings, Identity Problem

## 1. GİRİŞ

Turizm kavramı dinlenme, eğlenme, görme, tanıma ve benzeri amaçlarla yapılan gezi ya da bir ülkeye veya bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin ve yapılan çalışmaların tümü olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2020). Turizm ve coğrafya alanında uzman Mathieson ve Wall (1982)'a göre turizm, insanların var olan çalışma ve yerleşik düzeni dışında, ihtiyaçları ve aktivitelerini gerçekleştirebilmek amacıyla başka bir düzen için geçici bir hareket etme durumu olarak ifade edilmiştir (Mathieson ve Wall, 1982). Burkart ve Medlik (1974) ise turizmi “insanların normalde buldukları ve çalıştıkları yerin dışına geçici ve kısa süreli olarak hareket etmeleri ve gittikleri bu yerlerde yaptıkları aktiviteler” olarak tanımlar. Turizm sektörü, dünyada en hızlı büyüyen sektörlerinden biri olmakta ve ülkelerin gelir kaynaklarının büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Turizmin ülkeye ekonomik katkısı, istihdam oluşturmaya, farklı sektörlerin gelişimi için sağladığı katkı turizmin dinamik bir olgu olarak dünyada önemli bir konumda olmasını sağlamaktadır. Turizm insan doğasının gereklerinden olan sosyal ve kültürel bir olgudur. İnsanların farklı kültürleri görme, çevreyi tanıma, sosyalleşme arzusu turizm olgusunu popüler hale getirmiştir. 1980'li yıllardan itibaren turizm yaygınlaşması ile birlikte turizm sektöründe ciddi bir yükseliş gerçekleşmiş olup mimaride yansımaları hissedilmektedir.

Tüketime yönelik bir hizmet sektörü olan turizmin ülkemizde gelişmesiyle birlikte toplumda zaman içinde oluşan sosyo-kültürel, ekonomik ve politik değişimler konaklama yapılarının mimarisinde, çeşitli yapı tipleri oluşturmuş ve bir ‘kimlik’ arayışı meydana getirmiştir. Postmodern tüketim kültüründe yerel ve tarihi özelliklere vurgunun arttığı görülmektedir. Aslında, değer kazanan “yerel” özellikler, küresel ölçekte yaşanan kültürel krize uyum sağlamanın araçlarıdır. İşlevi ve hizmeti küresel olan yeni tüketim mekanlarının yerelliği de göstergeler ve simülasyonlar aracılığı ile üretilmektedir. Artık yerel olan bir pazarlama nesnesi olarak ön plana çıkmaktadır. Bu durumun en iyi örnek alanlarından biri, ulaşım teknolojilerinin gelişimi ile birlikte mekansal mesafelerin ve sınırların kaybolmasından en fazla yararlanan turizm sektörüdür. Burada asıl amaç turistlerin “yerel imaj” beklentisinin karşılanmasıdır. Mimar bu dekorunu oluşturmakla görevlidir. Bu nedenle tatil köyleri ve büyük otel zincirleri, yere ve konuma ait mekansal göstergelerin, yerel ve yerli biçimlerin kullanıldığı/simüle edildiği, eklektik ya da kolaj mekanlar kurgular, sunarlar. Yerel imajlar turistlerin tüketim nesnesidir. Turist ilgisini çekme ve ekonomik anlamda ivme kazanma amaçları, Deleuze (2005)'ün belirttiği zaman ve mekân olgusunun yok edilmeye çalışıldığı yapı tiplerinin ortaya çıkışına sebep olmuştur. Bu durum konaklama mimarisinde ‘kimliksizlik’ ve ‘yerden bağımsızlık’ kavramlarının oluşmasına neden olmuştur. Konaklama yapıları diğer kültürler ve ülkelerle olan iletişimimizin biçim bulmuş hali olarak da ifade edilebileceği için ortaya çıkan kimlik sorunlarının sorgulanması önemli hale gelmektedir. Merak edilen soru bu yapıların bu şekilde biçimlenmesini isteyen işveren mi? Halk mı? Yoksa mimar mıdır? Bu yapılar estetik midir? Bu yapıların kimliğini etkileyen faktörler nelerdir? Çalışma da buradan yola çıkarak örneklem alanı olarak Antalya'daki simüle edilmiş imgelerle donatılmış postmodernist yaklaşımla tasarlanmış konaklama yapıları ve günümüzü yansıtan modern yaklaşımla tasarlanmış konaklama yapıları seçilmiştir. Örneklem çalışması ile problemin turizm ve ülke mimarisini ne derece etkilediği açık bir şekilde gösterilerek soruna dair bilincin artırılması ve daha duyarlı bir yaklaşım sağlanması amaçlanmıştır.

## 2. ÇALIŞMANIN AMACI ve METODU

Çalışmanın amacı, son dönem konaklama yapılarında postmodern ve modern üslupta tasarlanmış konaklama yapılarının, çalışma kapsamında belirlenen parametreler aracılığıyla mimarlar tarafından anket yöntemiyle kimlik ve anlam bağlamında değerlendirilmesidir. Bu amaçla öncelikle literatür araştırması yapılmış; turizm kavramı, konaklama yapılarının ülkemizde gelişimi, konaklama yapılarındaki kimlik arayışı ve kimliksizlik olgusu tartışılmıştır. Yapılan analizler sonucunda mimari açıdan bir konaklama yapısını kimlik ve anlam bağlamında değerlendirmede etkili olan parametreler ortaya çıkarılmıştır. Bunlar: ‘Yerel ve tarihi mimari öğelerin (taç kapı, kemer, kubbe vs.) cephede kullanımı’, ‘başka kültürlerden mimari elemanların cephede kullanımı’, ‘yapının çevredeki yapıların ölçeğine uyumu’, ‘yapının rengi ve dokusuyla çevre dokuya uyumu’, ‘plan şeması-cephe uyumu’, ‘günümüzü yansıtan modern malzeme ve teknoloji kullanımı’, etkileyici ve güzel bir tasarım

*anlayışının olması*, *'özgün bir cepheye ve kimliğe sahip olma'*, *' karmaşık tasarım anlayışının olması'* olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın ana çerçevesini oluşturan mimari cephelerde biçimsel farklılıklara neden olan modern ve postmodern yaklaşımda konaklama yapı örnekleri yapılan gözlem, görüşmeler ve arşiv taraması sonucunda belirlenmiştir. Anket soruları oluşturulurken 10 modern ve 10 postmodern yaklaşımda toplamda 20 adet cepheye sahip konaklama yapısı seçilmiştir. Çalışmada deneklere uygulanan anket üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcılara ait bilgiler, anketin ikinci ve üçüncü bölümünde ise Tablo 1 ve Tablo 2 de gösterilen 10 modern ve 10 postmodern üslupla tasarlanmış konaklama yapılarının cephelerini değerlendirilmeye yönelik parametreler bulunmaktadır. Katılımcılara uygulanan anketin ikinci ve üçüncü bölümündeki ilk 3 soru mimarların yapı hakkında beğeni, özgünlük ve karmaşıklık ölçmeye yönelik olup diğer sorular ise çalışma kapsamında belirlenen bir konaklama yapısının özgün veya taklit olmasını etkileyen parametrelerden oluşmaktadır. Anket ölçeği için 5'li likert kullanılmıştır. Bu kapsamda anket cevapları, "Kesinlikle Katılıyorum (5)", "Katılıyorum (4)", "Kararsızım (3)", "Katılmıyorum (2)", "Kesinlikle Katılmıyorum (1)" şeklinde oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında katılımcılara uygulanan anketteki parametreler beş basamaklı anlamsal farklılaşma ölçeği ile değerlendirilmiştir. Ankete toplam 30 uzman mimar katılmıştır.





**Tablo 1.** Ankette Belirlenen Parametreler ile Değerlendirilmek Üzere Seçilen Konaklama Yapıları ve Parametreler


				
Adam&Eve Hotel (Antalya)(URL-1)	Maxx Royal Belek Golf Resort (Antalya)(URL-2)	Voyage Belek Golf&Spa (Antalya)(URL-3)	Rixos Downtown (Antalya)(URL-4)	Regnum Carya (Antalya)(URL-5)
				
Calista Luxury Resort Hotel (Antalya) (URL-6)	Cornelia Diamond (Antalya)(URL-7)	Paloma Grida Village&Spa (Antalya)(URL-8)	Limak Lara De Luxe Resort (Antalya)(URL-9)	Concorde De Luxe Resort (Antalya)(URL-10)

### Modern Yaklaşımda Tasarlanmış Konaklama Yapıları

Parametreler	(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kararsızım	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle Katılıyorum
Etkileyici ve güzel bir tasarım anlayışı vardır					
Özgün bir cepheye ve kimliğe sahiptir					
Karmaşık tasarım anlayışı vardır					
Plan şeması-cephe uyumu vardır					
Yerel ve tarihi mimari öğelerin (taç kapı vs.) cephede kullanımı vardır					
Başka kültürlerden mimari elemanların cephede kullanımı vardır					
Günümüzü yansıtan modern malzeme ve teknoloji kullanımı vardır					
Yapı, çevredeki yapıların ölçeğine uyumludur					
Yapının rengi ve dokusu çevre dokuya uyumludur					

**Tablo 2.** Ankette Belirlenen Parametreler ile Değerlendirilmek Üzere Seçilen Konaklama Yapıları ve Parametreler

				
Orange Country Resort(Antalya)(URL-11)	Wow Kremlin Palace (Antalya)(URL-12)	Ali Bey Club (Antalya)(URL-13)	Robinson Club Pamfilya (Antalya) (URL-14)	Mardan Palace (Antalya) (URL-15)

				
Venezia Palace Deluxe Resort Hotel (Antalya) (URL-16)	Club Megasaray (Antalya) (URL-17)	Sirene Belek Hotel (Antalya) (URL-18)	Delphin Palace Lara (Antalya) (URL-19)	Delphin Be Grand Resort (Antalya) (URL-20)

### Postmodern Yaklaşımında Tasarlanmış Konaklama Yapıları

Parametreler	(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kararsızım	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle Katılıyorum
Etkileyici ve güzel bir tasarım anlayışı vardır					
Özgün bir cepheye ve kimliğe sahiptir					
Karmaşık tasarım anlayışı vardır					
Plan şeması-cephe uyumu vardır					
Yerel ve tarihi mimari öğelerin (taç kapı vs.) cephe kullanımı vardır					
Başka kültürlerden mimari elemanların cephe kullanımı vardır					
Günümüzü yansıtan modern malzeme ve teknoloji kullanımı vardır					
Yapı, çevredeki yapıların ölçeğine uyumludur					
Yapının rengi ve dokusu çevre dokuya uyumludur					

### 3. KONAKLAMA YAPILARINDA KİMLİK KAOSU

Turizm kavramı, dünyada en hızlı gelişen sektörlerden biridir ve aynı zamanda en önemli gelir kaynaklarından biridir. Turizm insanın var olma amaçlarını ve ihtiyaçlarını gidermede gereksinimi duyulan sosyal ve kültürel bir olgudur. İnsanların yeni yerleri belleklerine katmasında, öğrenmesinde turizm çağımızın vazgeçilmez endüstrilerinden biridir. Turizm kavramı tüm sosyo-kültürel, mimari, teknolojik, ekolojik ve politik öğelerden oluşan bir bütün olarak var olmaktadır. Turizm kavramının gelişimi ile birlikte insanların rekreasyon amaçlı beklentilerinin değişim ve gelişimine paralel olarak, turizm ürünlerinde gelişim ve çeşitlilik oluşmaktadır.

Turizm kavramı, deneyimleyen kişilere, kısa süreli yeni öneriler yaşamayı sunmaktadır. Turistin bu yeni öneriler kapsamında, hangi hizmetlerden yararlanabileceği, turizm kavramında arz ve talep ilişkisini oluşturmada olup, turizme ayrılmış ekonomik bütçe, insanoğlunun psikolojisi ve sosyolojisine göre biçimlenmektedir. Son dönemlerde etkisini hızla artıran tüketim olgusu, hayatının her alanında olduğu gibi konaklama yapılarında da kendisini hissettirmektedir. Ekonominin ve teknolojinin gelişmesi ile sosyo-kültürel, toplumsal, tarihsel değerlerin konaklama yapılarının mimarisinde kullanımı pek çok farklı yapı tipini ve konaklama yapılarında kimlik arayışını meydana getirmiştir.

Konaklama yapı tipolojilerinin kimlik arayışları sonucunda, farklı kültürler tanıyıp, o yörenin kültürünü öğrenmek ve daha çok insan tanıyıp iletişime geçmek isteğiyle gelen turistlere tüm bu özellikleri yansıtan mekanlar oluşturulmuştur. Bu durumla birlikte yapılar birer pazarlama nesnesi olarak kullanılmaktadır (Beyhan ve Ünügür, 2006). Bu yapıların tasarımında amaç küresel rekabet için yer edinerek farklı kimlikli yapılar ortaya çıkarmaktır (Erdoğan, 2001).

#### 3.1. Modern Üslup ile Tasarlanmış Konaklama Yapıları

Curtis (1996) evrenselleşmenin hayatın modern bir olgusu olduğunu, şu an ki zamanın içinde, bulunan çağa veya kendinden bir önceki yakın döneme ait veya uygun olan ya da yeni olduğunu açıklamaktadır. Mimaride evrenselleşme, modern yapı kavramı ile ilişkilendirilerek, yerel malzeme ve tekniklerin kullanımından uzak olarak benimsenmektedir.

Evrenselleşme, mimaride mekân ve yapı tekniklerinde standartlaştırılmış bir anlayış ve endüstriyelmiş malzeme kullanımı ön plana çıkmış ve birçok mimarlık düşünürü ve kuramcısı tarafından sorgulanmıştır (Hitchcock vd., 1997).

				
Adam&Eve Hotel (Antalya)(URL-1)	Maxx Royal Belek Golf Resort (Antalya)(URL-2)	Voyage Belek Golf&Spa (Antalya)(URL-3)	Rixos Downtown (Antalya)(URL-4)	Regnum Carya (Antalya)(URL-5)
				
Calista Luxury Resort Hotel (Antalya) (URL-6)	Cornelia Diamond (Antalya)(URL-7)	Paloma Grida Village&Spa (Antalya)(URL-8)	Limak Lara De Luxe Resort (Antalya)(URL-9)	Concorde De Luxe Resort (Antalya)(URL-10)

Resim 1. Modernizm Yaklaşımıyla Tasarlanmış Konaklama Yapı Örnekleri

### 3.2. Postmodern Üslup ile Tasarlanmış Konaklama Yapıları

Postmodern kimlikli konaklama yapıları, bağlamında kopararak, sadece arz-talep dengesini karşılamak, turistlerin ilgisini çekmek ve beklentilerini karşılamak amacıyla bünyelerinde yöre mimarisini, tarihini bulundurmaktadır. Bu farklı kimlikli yapıların bir kısmı ülke tarihinden esinler taşıırken bazıları yöre mimarisi kompozisyonunu vurgular bazıları ise zaman-mekân mefhumundan kopuk “Disneyland” benzeri özellikleri göstermektedir.

Antalya bölgesi içindeki mimarinin, eklektik ve yerel kültürün dışında gelişen ve farklı dönemlere ait öğeler taşıdığı görülmektedir. Farklı arayış ve hedeflerle ilerleyen konaklama mimarisi, Antalya'nın doğal ve yapıyı çevre özelliklerini yok sayan, çeşitli formlardaki yapılar biçiminde inşa edilmektedir (İnceoğlu, 1989).

Günümüzdeki otel yapıları, hizmet verdikleri toplumsal kesime ve hizmet niteliklerine göre mimari tipolojilerine ve dillerine yansıyan farklılıkları bünyelerinde bulundurmaktadır (Güzer,2000). Teknolojinin gelişmesi, seyahat olanaklarının ve ulaşımın artması ile birlikte ortaya çıkan tüketim kültürü, konaklama yapılarını bağlamlarından kopuk, birbiri ile herhangi bir ilişkisi olmayan, çevreden bağımsız ‘kimliksiz’ tüketim yapılarına dönüştürmektedir.

Ortaya çıkan bu kimliksiz konaklama yapıları, çeşitli akım ve mimari arayışlar sonucu meydana gelmektedir. Bu akım ve arayışlar, Antalya'daki konaklama yapıları özelinde irdelenme gerekliliğini ortaya koymaktadır (Akcan, 1993).

				
Orange Country Resort(Antalya)(URL-11)	Wow Kremlin Palace (Antalya)(URL-12)	Ali Bey Club (Antalya)(URL-13)	Robinson Club Pamfilya (Antalya) (URL-14)	Mardan Palace (Antalya) (URL-15)
				
Venezia Palace Deluxe Resort Hotel (Antalya) (URL-16)	Club Megasaray (Antalya) (URL-17)	Sirene Belek Hotel (Antalya) (URL-18)	Delphin Palace Lara (Antalya) (URL-19)	Delphin Be Grand Resort (Antalya) (URL-20)

Resim 2. Postmodern Yaklaşımıyla Tasarlanmış Konaklama Yapı Örnekleri

#### 4. BULGULAR

Yapılan bu araştırmanın amacı, postmodern ve modern üslup ile tasarlanmış konaklama yapılarının; anket yöntemiyle çalışma kapsamında belirlenen parametreler aracılığıyla mimarlar tarafından kimlik ve anlam bağlamında değerlendirilmesi, kimliksizliğe neden olan parametrelerin belirlenmesidir. Bu kapsamda 10 modern ve 10 postmodern üslupla tasarlanmış 20 adet konaklama yapısının cephesi; belirlenen 9 parametre, beş basamaklı anlamsal farklılaşma ölçeği ile 30 uzman mimar tarafından değerlendirilmiştir.

Araştırmada nicel araştırma yöntemi seçilmiş ve örneklem grubuna uygulanmak üzere online anket formu hazırlanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik özelliklerle ilgili soruların yer aldığı katılımcı profili formundan oluşurken, diğer bölüm modern ve postmodern konaklama yapı örneklerinin değerlendirildiği sorulardan oluşmaktadır. Anketin 2. ve 3. Bölümlerinde mimarların üsluplar bağlamındaki değerlendirmelerinin belirlenmesi amacıyla toplam 9 maddeyi kapsayan bir ölçek oluşturulmuştur. Anket formu demografik özelliklerle ilgili 6 soru, modern yaklaşımın kimlik-anlam bağlamında değerlendirildiği 9 soru, postmodern yaklaşımın kimlik-anlam bağlamında değerlendirildiği 9 soru olmak üzere toplam 24 sorudan oluşmaktadır.

Araştırmada elde edilen verilerin analiz yönteminde ise, tanımlayıcı istatistik yöntemlerinden ve tahminleyici istatistik yöntemlerinden yararlanılmaktadır. Mimarların ilgili yaklaşımlar bağlamında bulunan sorulara ilişkin görüşlerini ölçmek için, bağımsız t-testi ve tek yönlü anova analizlerinden yararlanılmaktadır.

##### 4.1. Verilerin İstatiksel Analizi

Anket sonuçları IBM Statistical Package For The Social Sciences (SPSS) 23 For Windows istatistik yazılım paket programı ile analiz edilmiştir. Yazılım programı sağlamış olduğu mantıksal ve aritmetik işlemlerle sınıflandırılmış ve boyutlandırılmıştır. Anket sonuç verilerinin “Kayıp Değer (Missing Value)” ve “Uç Değer (Outlier)” analizleri yapılmış, değerleri uygun olmayan ve aşırı uç değerlere sahip olan sonuçlar analizlere dahil edilmemiştir. Bununla birlikte çalışmada kullanılan parametrelerin geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinde tüm parametrelerin Cronbach Alfa değerlerine bakılmıştır. Kullanılan parametrelerin büyük çoğunluğunun Cronbach Alfa değeri 0,60-0,85 aralığında görülmüştür. Bu değerler parametrelerin güvenilir olduğu anlamına gelmektedir (Kalaycı,2009; Altın ve Çiçek, 2019). Çalışma verilerinin analizlerinde basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1,5 ve +1,5 arasında olduğu görülmüştür. Bu değerler verilerin normal dağılımlı olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2012, Kalaycı, 2009, Altın ve Çiçek, 2019).

##### 4.2. Anket Katılımcı Bulguları

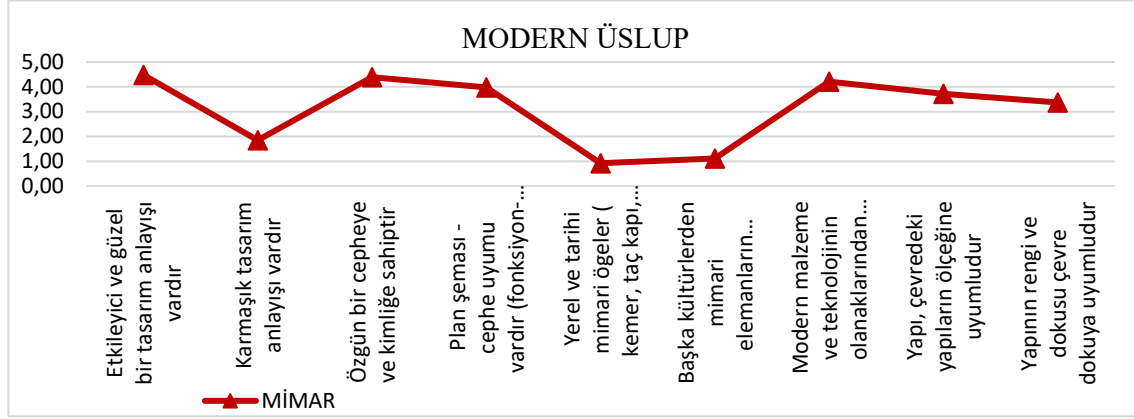
Ankete katılan kişilerin, %27'si 18-25 yaş aralığındaki kişiler, %67'si 26-33 yaş aralığındaki kişiler, %6'sı 34-41 yaş aralığından oluşmaktadır. Anket cevaplarının %47'si kadın katılımcılardan oluşurken, %53'lük kısmını erkekler tamamlamaktadır. Ankete cevap veren kişilerin %44'i lisans eğitimini, %56'sı lisansüstü eğitimini tamamlamıştır. Meslek gruplarından %89'u çalışırken, %11'i herhangi bir kurumda çalışmamaktadır. Çalışan bireylerin %30'u kamu sektöründe görev yaparken, %37'si özel sektörde çalışmaktadır. %11'ü ise çalışmamaktadır.

##### 4.3. Anket Katılımcılarının Konaklama Yapıları Hakkında Kimlik-Anlam Bulguları

Tablo 3'te modern üslup bağımsız t-testi ortalama değerlerine bakıldığında, mimarların 'etkileyici ve güzel bir tasarım anlayışı vardır' parametresindeki ortalamaları 4,48 olarak belirlenmiştir. 'Karmaşık bir tasarım anlayışı vardır' parametresi 1,85 ortalama değerine sahiptir. 'Özgün bir cepheye ve kimliğe sahiptir' parametresine cevaplar 4,39 ortalama ile verilmiştir. 'Plan şeması-cephe uyumu vardır' parametresinde mimarlar ortalamayı 3,98 olarak belirlemiştir. 'Yerel ve tarihi mimari öğeler aynen kopya olarak kullanılmıştır' parametresinde ortalama değer düşerek 0,92 olarak belirlenmiştir. 'Başka kültürlerden mimari elemanların cephede kullanımı vardır' parametresi 'Yerel ve tarihi mimari öğeler aynen kopya olarak kullanılmıştır' parametresi ile paralel ortalamalar ortaya koyarak 1,11 değerinde belirlenmiştir. 'Modern malzeme ve teknolojinin olanaklarından yararlanılmıştır' parametresinde 4,21 ortalaması meydana getirilmiştir. 'Yapı, çevredeki yapıların ölçeğine uyumludur' ve 'Yapının rengi ve

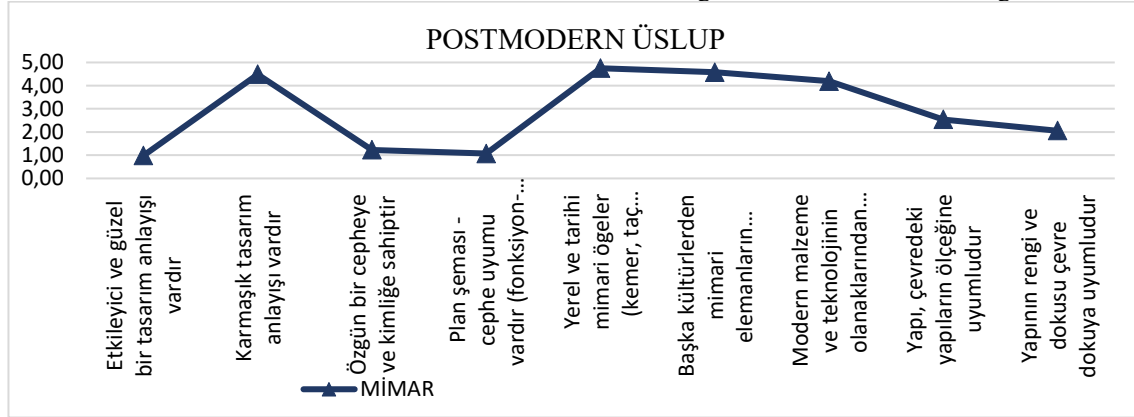
dokusu çevre dokuya uyumludur' parametrelerinin değerleri benzer ortalamalar ile 3,72 ve 3,37 olarak belirlenmiştir.

**Tablo 3:** Modern Üsluba Göre Mimar Deneklerin Bağımsız T-Testi Ortalama Değerleri



Tablo 4'te postmodern üslup bağımsız t-testi ortalama değerlerine bakıldığında, mimarların 'etkileyici ve güzel bir tasarım anlayışı vardır' parametresindeki ortalamaları 0,98 olarak belirlenmiştir. 'Karmaşık bir tasarım anlayışı vardır' parametresi 4,49 ortalama değerine sahiptir. 'Özgün bir cepheye ve kimliğe sahiptir' parametresine cevaplar 1,23 ortalama ile verilmiştir. 'Plan şeması-cephe uyumu vardır' parametresinde mimarlar ortalamayı 1,07 olarak belirlemiştir. 'Yerel ve tarihi mimari öğeler aynen kopya olarak kullanılmıştır' parametresinde değer 4,75 ortalama ile belirlenmiştir. 'Başka kültürlerden mimari elemanların cephede kullanımı vardır' parametresi 'Yerel ve tarihi mimari öğeler aynen kopya olarak kullanılmıştır' parametresi paralel ortalamalar ortaya koyarak 4,58 değerinde belirlenmiştir. 'Modern malzeme ve teknolojinin olanaklarından yararlanılmıştır' parametresinde 4,19 ortalaması meydana getirilmiştir. 'Yapı, çevredeki yapıların ölçeğine uyumludur' ve 'Yapının rengi ve dokusu çevre dokuya uyumludur' parametrelerinin ortalamaları benzer seyir izleyerek 2,54 ve 2,06 olarak belirlenmiştir.

**Tablo 4:** Postmodern Üsluba Göre Mimar Deneklerin Bağımsız T-Testi Ortalama Değerleri



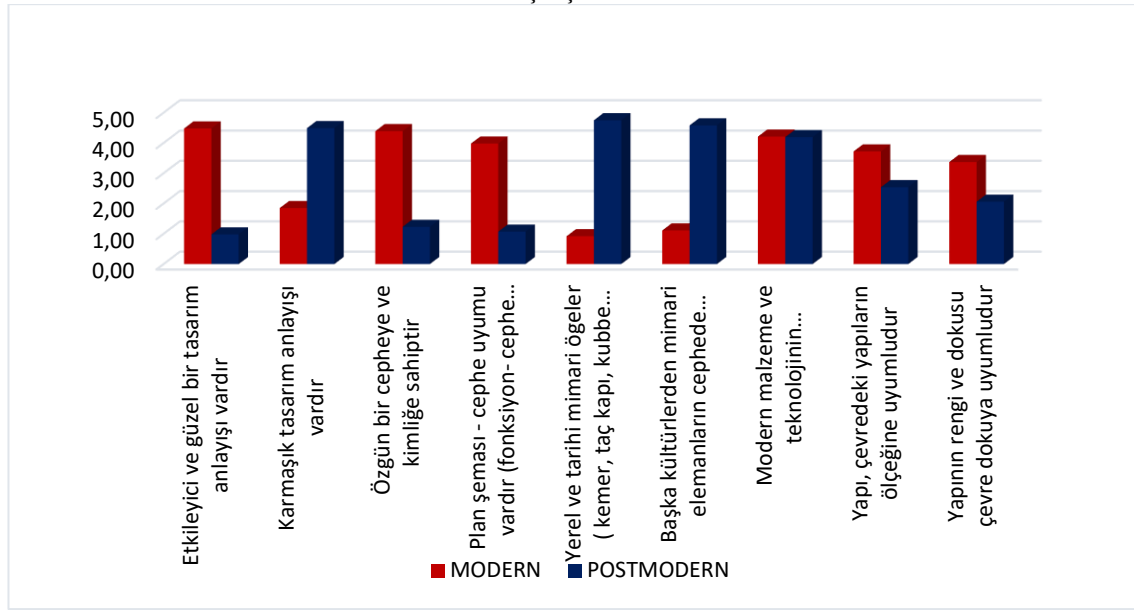
Yapılan bu çalışmada son dönem konaklama yapılarında tarihsel ve yerel mimariden alıntılarla oluşturulan postmodern üslup ile günümüzü yansıtan modern üslupla tasarlanmış konaklama yapılarının, çalışma kapsamında belirlenen parametreler aracılığıyla mimarlar açısından kimlik ve anlam bağlamında değerlendirmeleri ve kimliksizliğe neden olan parametreler sorgulanmıştır.

Her iki üslubun bağımsız t-testi ortalama değerleri karşılaştırılarak incelendiğinde (Tablo 5), mimarların 'etkileyici ve güzel bir tasarım anlayışı vardır' parametresinde modern üslup değerlendirmesine katıldıkları fakat postmodern üslup değerlendirmesine katılmadıkları görülmektedir. 'Karmaşık tasarım anlayışı vardır' parametresinde ise mimarlar modern üslupta katılmadıklarını belirtirken postmodern üslubun karmaşık tasarım anlayışına sahip olduğunu belirtmektedir. 'Özgün bir cepheye ve kimliğe sahiptir' ve 'Plan şeması-cephe uyumu vardır' parametrelerinde mimarlar paralel cevaplar vererek modern üsluba katıldıklarını, postmodern üsluba katılmadıkları belirlenmiştir. 'Yerel ve tarihi mimari öğeler aynen kopya olarak kullanılmıştır' ve

'başka kültürlerden mimar, elemanların cephede kullanımı vardır' parametrelerinde mimarlar paralel cevaplar vererek postmodern üsluba katıldıklarını, modern üsluba katılmadıkları belirlenmiştir. Mimarlar 'modern malzeme ve teknolojinin olanaklarından yararlanmış' parametresine her iki üslupta da benzer ortalama ile cevap vermiştir. Deneklerin aynı zamanda 'yapı, çevredeki yapıların ölçeğine uyumludur' ve 'yapının rengi ve dokusu çevre dokuya uyumludur' parametrelerinde modern üsluba, postmodern üsluba göre daha çok katıldıkları belirlenmiştir.

Anket çalışmasının mimarlar tarafından kimlik ve anlam bağlamında değerlendirilmesinde, ilk üç parametre mimarların beğeni, özgünlük ve karmaşıklık ölçmeye yönelik olup, değerlendirmede modern yapıların daha çok etkileyici bulunup beğenildiği ve özgün bir tasarıma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Postmodern konaklama yapıları ise, karmaşık tasarımlı olarak belirlenmiştir. Diğer 6 parametre konaklama yapılarının özgün veya taklit olmasını sorgulamakta olup, postmodern konaklama yapıları çevresi ile uyumsuz renk, doku ve ölçekte, yerel, tarihi ve başka kültürden mimari öğeleri bünyesinde bulunduran taklit, kimliksiz yapılar olarak belirlenmiştir.

**Tablo 5:** Modern ve Postmodern Üslubun Mimar Deneklerin Bağımsız T-Testi Ortalama Değerlerine Göre Karşılaştırılması



## 5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Postmodern mimarlık, halktan kopuk, soyut, elitist, tekdüze, anonim ve işlevsel olarak nitelendirilebilecek, modern estetiği benimseyen modern mimarlığa, şehircilik uygulamalarına ve uluslararası üsluba tepki olarak ortaya çıkan bir mimarlık kuramıdır (Joedicke, 1980; Jencks, 1991). 1960'lı yıllarda felsefe, sosyoloji, edebiyat gibi alanlarda kullanılmaya başlanan postmodernizm kavramı, 1970'li yıllarda mimaride de kendine yer bulmuştur. 1980'li yılların başında yaygın ve geçerli bir mimari akım olan postmodernizm, 1980'lerin sonlarında olumsuz olarak nitelendirilen özellikleri sebebiyle saygınlığını kaybetmiş ve eleştirilmeye başlanmıştır (Güzer, 1996). Modernizmin bütüncül, evrensel mimari değerler yaratma arzusu ve tarihsel biçimleri reddeden tavrına karşılık postmodernizmin parçalı karakteri, geçmişi ve yerel mimarileri bir biçim repertuarı gibi görmüştür. Antik Yunan ve Roma'dan, orta çağdan, romantizm ve neoklasisizm gibi akımlardan hatta modernizmin kendisinden ve yöresel kültürel öğelerden devşirdiği elementleri pastiş, kolaj gibi tekniklerle melezleyerek tasarım kodlarının harmanlandığı eklektik üsluplar yaratmıştır. Sanatın ve mimarlığın yinelemelerden ibaret olduğu görüşüyle biçimlerin bağlamlarından ve ait oldukları zamanlardan koparılıp gelişigüzel şekilde kullanıldığı eklektik, bütünlükten yoksun, türevsel, kuralsız, kaotik ve imgesel bir yapı ortaya çıkmıştır.

Ülkemize 1980 sonrası gelen postmodern eğilimin sonucu olan popüler kültür bir kullanım ve tüketim kültürüdür. Kullanım ve tüketim popülinin üretiminin ilk safhasından son-kullanım safhasına kadar her safhasında bulunmaktadır. Popüler kültürün yarattığı bu ortamdan mimarlık da payına düşeni almıştır



ve bu trende konaklama yapıları da katılmıştır. Yeni konaklama yapılarındaki mimari anlayış insanlara gündelik hayatın aşırı akılcılaştırılmış dünyasına alternatif hayal dünyaları sunmaktadır. Bu hayal dünyaları gerçeklik olgusunun yerine simülasyonların ve imajların kullanımını daha yaygın hale getirmiştir. Bu ortam postmodernizmin bir nevi üslup çeşitliliği kültürü oluşuyla ve “her şeye izin veren” yapısıyla desteklenerek ürün çeşitliliği daha da artmıştır. Postmodern mimaride anlamın yadsınması, kuralsızlığın ve çoğulluğun öngörüldüğü bir ortamda, birçok belirsizliği de beraberinde getirmektedir. Bu simülasyon konaklama yapılarının yanında günümüzün tasarım anlayışını ve olanaklarını yansıtan modern konaklama yapılarını da görmek mümkündür.

Çalışmada son dönem konaklama yapılarındaki kimlik kargaşası mimarlar tarafından değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında belirlenen parametreler aracılığıyla mimarlar, örneklem olarak seçilen Antalya’daki simüle edilmiş tarihi ve yerel imgelerle donatılmış postmodern konaklama yapılarını ve günümüzü yansıtan modern konaklama yapılarını kimlik ve anlam bağlamında sorgulamıştır. Anket çalışmasının bulgularına göre mimarlar, günümüz modern konaklama yapılarının etkileyici-güzel bir tasarımı olarak görmüş ve bu yapıları özgün ve kimlikli olarak değerlendirmiştir. Ayrıca mimarların modern konaklama yapılarında plan şeması-cephe uyumu olduğu, modern malzeme ve teknolojinin olanaklarından yararlandığı, çevredeki yapıların ölçeğine ve dokusuna uyum olduğu için olumlu değerlendirdikleri görülmüştür. Mimarlar postmodern konaklama yapılarını ise karmaşık tasarım anlayışı ile tasarlandıkları, yerel ve tarihi öğelerin aynen kopyalayarak kullanıldıkları, başka kültürlerden mimari elemanları cephelerinde kullandıkları için bu yapıları kimliksiz ve taklit olarak değerlendirmiştir.

Sonuç olarak çalışma bulgularına göre, postmodern konaklama yapılarının kimliksizliğine neden olan en yüksek değere sahip üç parametre sırasıyla ‘yerel mimari öğelerin aynen kopya olarak kullanılması’, ‘başka kültürlerden mimari elemanların taklit olarak kullanılması’, ‘plan şeması-cephe uyumu’ olarak belirlenmiştir. Son dönem konaklama yapılarındaki kimlik probleminin tartışıldığı ve bu yapılar hakkında mimarların düşüncelerinin sorgulandığı bu çalışmanın ileride yapılacak olan çalışmalara altlık oluşturabileceği düşünülmektedir.

#### KAYNAKÇA

- Akcan, E. (1993). “Mimarlığımızda Kimlik – Yer İlişkisi ve İçerik Sorunu”, Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II: Kimlik, Meşrutiyet, Etik, Ankara Atatürk Kültür Merkezi, 7-9 Ekim 1993, 113-118) TMMOB Mimarlar Odası, Ankara.
- Altın, Ş. & Çiçek, B. (2019). “Ev Dekorasyonunda Kullanılan Renklerin Tüketicilerin Satın Alma Davranışına Etkisi”, İşletme Araştırmaları Dergisi, 11(4):3430-3447.
- Beyhan, Ş.G. & Ünügür, S.M. (2006). “Turizm Yapılarında Kimlik Sorunu ve Belek-Kemer Örnekleme Çalışması”, İstanbul Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10(2):262-273.
- Burkart, A.J. & S. Medlik. (1974). Tourism: Past, Present and Future, Heinemann, London.
- Curtis, W.J.R. (1996). Modern Architecture Since 1900, Phaidon Press.
- Erdoğan Erkaslan, Ö. (2001). “Türkiye’de Kitsch Mimarlık, Kökenleri ve Farklı Görünümleri Üzerine”, Arredemento Mimarlık, 10:124-127.
- Güzer, C.A. (2000).“Yer Kavramına Karşı Bir Yapı: Otel“, XXI Mimarlık Kültürü Dergisi, 3:60-69.
- Hitchcock, H. R. & Johnson, P. (1997). Introduction To International Style, W.W. Norton & Company, Reissue Edition, February.
- İnceoğlu, M. & İnceoğlu, N. (1989).“Tatil Köyleri Planlama ve Tasarımında İşletmeci İlişkisi“, Türkiye’de Son On Yılda Turizm Yapıları Uygulamaları Sempozyumu, Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, 234, İstanbul.
- Kalaycı, Ş. (2009). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayın Dağıtım Ltd., 4. Baskı, Ankara.

Mathieson, A. & Wall, G. (1982). Tourism, Economic, Physical And Social Impacts, Tourism Research And Development Department, Midland Group Of Companies, New Zealand.

Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2012). "Using Multivariate Statistics, Copyright By Pearson Education", Inc. All Rights Reserved, 6.edition, Manufactured in The United States Of America.

Türk Dil Kurumu. (2020). Son Erişim Tarihi: 09.01.2020

### İNTERNET KAYNAKLARI

**URL-1:** <https://www.etstur.com/Adam-Eve--16>, Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-2:** <https://www.trivago.com.tr/belek-32136/otel/hotel-maxx-royal-belek-golf-resort-1714431>, Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-3:** <https://www.etstur.com/Voyage-Belek-Golf-Spa>, Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-4:** <https://www.milliyet.com.tr/ekonomi/rixos-downtown-antalya-kisiye-ozel-hizmet-verecek-1415364>, Erişim Tarihi:11.01.2021.

**URL-5:** [https://www.tripadvisor.com/LocationPhotoDirectLink-g7380333-d5484934-i134328364-Regnum\\_Carya-Kadriye\\_Belek\\_Serik\\_District\\_Turkish\\_Mediterranean\\_Coast.html](https://www.tripadvisor.com/LocationPhotoDirectLink-g7380333-d5484934-i134328364-Regnum_Carya-Kadriye_Belek_Serik_District_Turkish_Mediterranean_Coast.html), Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-6:** <https://www.calista.com.tr/en/About-Calista/>, Erişim Tarihi:11.01.2021

**URL-7:** <http://www.gezisepeti.com.tr/otel-2529-antalya-belek-cornelia-diamond-golf-resort-spa.html>, Erişim Tarihi:12.01.2021.

**URL-8:** <https://www.valstur.com.tr/paloma-grida-village-spa>, Erişim Tarihi:11.01.2021.

**URL-9:** <https://www.etstur.com/Limak-Lara-De-Luxe>, Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-10:** <https://otelrezervasyon.com/otel/concorde-de-luxe-resort>, Erişim Tarihi:11.01.2021.

**URL-11:** <https://www.gezgintur.com/o-1-orange-county-resort-hotel-kemer>, Erişim Tarihi:12.01.2021.

**URL-12:** <http://www.tatilbon.com/kremlin-palace>, Erişim Tarihi:11.01.2021

**URL-13:** [https://allrest.com/m/FId/442/Pictures\\_of\\_Club\\_Ali\\_Bey\\_Manavgat-Side-Turkey.html](https://allrest.com/m/FId/442/Pictures_of_Club_Ali_Bey_Manavgat-Side-Turkey.html), Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-14:** <https://www.tatilvitri.com/otel/robinson-club-pamfilya>, Erişim Tarihi:12.01.2021.

**URL-15:** <https://www.etstur.com/Titanic-Mardan-Palace>, Erişim Tarihi:11.01.2021.

**URL-16:** <https://www.etstur.com/Venezia-Palace-Deluxe-Resort-Hotel>, Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-17:** <https://yaksport.com/hotel/club-mega-saray/>, Erişim Tarihi:12.01.2021.

**URL-18:** <http://www.rivaltour.com/hotel/trsirene-belek-hotel>, Erişim Tarihi:12.01.2021.

**URL-19:** [https://www.booking.com/index.tr.html?aid=356980;label=gog235jc-1BCAso5AFCDmRlbHBoaW4tcGFsYWNISDNYA2jkAYgBAZgBKLgBF8gBDNgBAegBAYgCAAgCA7gC3OzsgQbAAgHSAiQ2MzlhNDc3Yi1mN2M1LTQwYmEtYmY5MS1mZWYwYjhjYjQ4YTLYAgXgAgE;tr\\_redirected=1&](https://www.booking.com/index.tr.html?aid=356980;label=gog235jc-1BCAso5AFCDmRlbHBoaW4tcGFsYWNISDNYA2jkAYgBAZgBKLgBF8gBDNgBAegBAYgCAAgCA7gC3OzsgQbAAgHSAiQ2MzlhNDc3Yi1mN2M1LTQwYmEtYmY5MS1mZWYwYjhjYjQ4YTLYAgXgAgE;tr_redirected=1&), Erişim Tarihi:10.01.2021.

**URL-20:** <http://akaytour.com/>, Erişim Tarihi:11.01.2021.